

Vojska i policija

Vojska i policija

- ▶ Država posjeduje monopol nad sredstvima prinude
- ▶ Vojska i policija dio tog aparata prinude

Vojska i politika

- ▶ Posle srednjeg vijeka - stalna vojska, profesionalo vođstvo
- ▶ Četiri razlike u odnosu na sve ostale institucije:
 - ▶ Sredstvo za vođenje rata
 - ▶ Hijerarhija i disciplina
 - ▶ Posebna kultura i sklop vrijednosti
 - ▶ Čuvari nacionalnih interesa “iznad” politike

Uloga vojske

- ▶ Sredstvo za vođenje rata
 - ▶ Odbrambene i osvajačke svrhe
 - ▶ Militarizam
- ▶ Garant unutrašnjeg poretka
 - ▶ Prirodne nepogode
 - ▶ Zavođenje kontrole
- ▶ Interesna grupa
- ▶ Alternativa civilnoj vladi
 - ▶ Vojna hunta
 - ▶ Vojna diktatura

Kontrola vojske

- ▶ Objektivni mehanizmi:
 - ▶ Potčinjavanje vojske formalno civilnim vođama
 - ▶ Donošenje odluka u nadležnosti civilne politike
 - ▶ Vojska samo izvršilac ili savjetodavac
- ▶ Subjektivni mehanizmi:
 - ▶ Politizacija vojske
 - ▶ Propaganda i agitacija

Preuzimanje vlasti od strane vojske

- ▶ Coup d'etat
- ▶ Uslovi za vojni udar:
 - ▶ Privredna zaostalost
 - ▶ Gubitak legitimiteta civilne vlasti
 - ▶ Sukob vojske i vlade
 - ▶ Povoljna međunarodna situacija

Policija i politika

- ▶ Osnovna svrha: održavanje unutrašnjeg reda i poretka
- ▶ Razlike između vojske i policije:
 - ▶ Policija se bavi održavanjem reda u državi, vojska ima spoljnu funkciju
 - ▶ Policija integrisanija u društvo
 - ▶ Policija izbjegava korišćenje oružja

Uloga policije

- ▶ Liberalno stanovište:
 - ▶ Policija neutralno tijelo čiji je zadatak da održava unutrašnji red i mir zaštitom individualnih prava i sloboda
 - ▶ Nema političku funkciju
- ▶ Konzervativno gledište:
 - ▶ Naglašena uloga zaštitnika autoriteta države
- ▶ Radikalno gledište:
 - ▶ Sredstvo represije u korist države, ne stanovništva

Dva “tipa” policije

- ▶ Građanska policija
 - ▶ Sprovođenje krivičnog prava
 - ▶ Održavanje mira i zaštita lokalne zajednice
 - ▶ Interventa policija
- ▶ Politička policija
 - ▶ Ako je politički pristrasna
 - ▶ Ako zadire u političke sporove

Još neki oblici upotrebe policije i kontrole

- ▶ Policijska država
- ▶ Tajne službe

- ▶ Problem zloupotrebe civilne kontrole
- ▶ Centralizovani i decentralizovani sistemi